

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
HENRIKA SAUGMANDSGAARDA ØE
přednesené dne 22. dubna 2021¹

Věc C-186/18

José Cánovas Pardo SL
proti
Club de Variedades Vegetales Protegidas

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Odrůdová práva Společenství – Nařízení (ES) č. 2100/94 – Článek 96 – Promlčení nároků uvedených v člancích 94 a 95 nařízení – Tříletá lhůta – Následné úkony – Úkony opakované po určitou dobu – Začátek běhu lhůty (*dies a quo*) – Den udělení odrůdového práva Společenství – Den, ke kterému se držitel dověděl o úkonu a o totožnosti odpovědné strany – Den ukončení dotyčného úkonu – Účinky promlčení – Omezení na úkony provedené před více než třemi lety“

I. Úvod

1. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 96 nařízení (ES) č. 2100/94².
2. Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Club de Variedades Vegetales Protegidas a společností José Cánovas Pardo SL (dále jen „společnost Pardo“) ve věci využití odrůdy mandarinkovníku Nadorcott posledně uvedenou společností bez souhlasu držitelky³.
3. Společnost Pardo konkrétně podala k předkládajícímu soudu kasační opravný prostředek týkající se pouze otázky promlčení. Spor v původním řízení v tomto ohledu spočívá v tom, že držitelka nechala uplynout lhůtu tří let stanovenou v článku 96 nařízení č. 2100/94. Je totiž prokázáno, že v okamžiku podání žaloby proti společnosti Pardo držitelka již déle než tři roky věděla o úkonech porušujících její práva a znala totožnost odpovědné strany.
4. Cílem otázek položených Soudnímu dvoru je určit důsledky, které je třeba vyvodit z uplynutí této tříleté lhůty.

¹ Původní jazyk: francouzština.

² Nařízení Rady ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství (Úř. věst. 1994, L 227, s. 1; Zvl. vyd. 03/16, s. 390).

³ Pro zjednodušení používám v rámci tohoto úvodu výraz „držitelka“. Skutečnosti sporu v původním řízení jsou složitější: držitelka totiž udělila výhradní licenci společnosti Carpa Dorada SA, která správu svých práv svěřila společnosti Club de Variedades Vegetales Protegidas. Viz bod 14 tohoto stanoviska.

5. Z důvodů uvedených níže navrhu Soudnímu dvoru, aby na položené otázky odpověděl v tom smyslu, že účinky tohoto promlčení se v případě úkonů, které jsou rozloženy v čase, vztahují pouze na úkony provedené před více než třemi lety. Jinak řečeno, držitel si zachovává právo uplatnit nároky uvedené v člancích 94 a 95 nařízení č. 2100/94, pokud jde o úkony provedené v posledních třech letech.

II. Právní rámec

6. Článek 94 nařízení č. 2100/94, nadepsaný „Protiprávní jednání“, stanoví:

„1. Kdo:

- a) ohledně odrůdy, které bylo uděleno odrůdové právo Společenství, provede úkony uvedené v čl. 13 odst. 2, aniž by k tomu byl oprávněn, nebo
- b) nesprávně použije název odrůdy ve smyslu čl. 17 odst. 1 nebo příslušnou informaci ve smyslu čl. 17 odst. 2, nebo
- c) v rozporu s čl. 18 odst. 3 použije název odrůdy některé z odrůd, které bylo uděleno odrůdové právo Společenství, nebo název s tímto názvem odrůdy zaměnitelný,

může být držitelem žalován za protiprávní jednání nebo o zaplacení přiměřené náhrady nebo oboje.

2. Kdo jedná úmyslně nebo z nedbalosti, je držiteli povinen kromě toho nahradit další škody vzniklé z protiprávního jednání. V případě mírné nedbalosti se může tento nárok snížit v souladu se stupněm této mírné nedbalosti, avšak nikoli pod výši výhody, která vznikla poruшитeli z protiprávního jednání.“

7. Článek 95 tohoto nařízení stanoví:

„Držitel může žádat na každé osobě, která v době mezi oznámením žádosti o odrůdové právo Společenství a jeho udělením provedla úkon, který by jí byl po toto období na základě odrůdového práva Společenství zakázán, přiměřenou náhradu.“

8. Článek 96 tohoto nařízení stanoví:

„Nároky podle článků 94 a 95 se promlčí po třech letech ode dne, ke kterému bylo odrůdové právo Společenství s konečnou platností uděleno a držitel se dověděl o úkonu a o totožnosti odpovědné strany nebo, pokud se to nedověděl, po třiceti letech od ukončení dotyčného úkonu.“

III. K odrůdovým právům Společenství odrůdy mandarinkovníku Nadorcott

9. Skutečnosti předcházející sporu týkající se odrůdového práva Společenství k odrůdě mandarinkovníku Nadorcott, jak vyplývají z předkládacího rozhodnutí, lze shrnout následovně.

10. Dne 22. srpna 1995 podala společnost Nador Cott Protection SARL žádost o odrůdové právo Společenství pro tuto odrůdu k Odrůdovému úřadu Společenství (CPVO). Tato žádost byla zveřejněna v Úředním věstníku CPVO ze dne 22. února 1996.

11. Dne 4. října 2004 CPVO udělil odrůdové právo Společenství. Toto rozhodnutí bylo zveřejněno v Úředním věstníku CPVO ze dne 15. prosince 2004.

12. Federación de Cooperativas Agrícolas Valencianas (Federace zemědělských družstev oblasti Valencie, Španělsko) podala dne 14. dubna 2005 proti tomuto rozhodnutí o udělení odrůdového práva odvolání s odkladným účinkem k odvolacímu senátu CPVO. Toto odvolání bylo zamítnuto rozhodnutím ze dne 8. listopadu 2005 zveřejněným v Úředním věstníku CPVO ze dne 15. února 2006.

13. Dne 21. března 2006 podala Federace zemědělských družstev oblasti Valencie proti poslední uvedenému rozhodnutí žalobu k Tribunálu Evropské unie, tentokrát bez odkladného účinku. Tribunál tuto žalobu zamítl rozsudkem ze dne 31. ledna 2008, Federación de Cooperativas Agrarias de la Comunidad Valenciana v. CPOV – Nador Cott Protection (Nadorcott)⁴.

IV. Skutkové okolnosti sporu v původním řízení, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

14. Zatímco společnost Nador Cott Protection je držitelkou práv k odrůdě mandarinkovníku Nadorcott, společnost Carpa Dorada má výlučnou licenci k právům týkajícím se této odrůdy. Společnost Carpa Dorada svěřila správu svých práv společnosti Gestión de Licencias Vegetales (dále jen „GESLIVE“) do 12. prosince 2008 a následně společnosti Club de Variedades Vegetales Protegidas.

15. Od roku 2006 využívá společnost Pardo plantáž mandarinkovníků odrůdy Nadorcott na pozemku nacházejícím se v oblasti Alhama de Murcia (Španělsko) (4 457 stromů).

16. Dne 30. října 2007 zaslala společnost GESLIVE společnosti Pardo výzvu, aby ukončila využívání této odrůdy, dokud nepožádá o odpovídající licenci.

17. Dne 30. března 2011 zaslala společnost Club de Variedades Vegetales Protegidas společnosti Pardo nové sdělení, ve kterém ji vyzvala, pokud se potvrdí, že skutečně využívá plantáž 5 000 mandarinkovníků odrůdy Nadorcott, aby tuto činnost ukončila.

18. V listopadu 2011 společnost Club de Variedades Vegetales Protegidas požádala Juzgado de lo Mercantil (obchodní soud, Španělsko), aby přijal předběžná opatření za účelem konstatování protiprávního jednání.

19. Společnost Club de Variedades Vegetales Protegidas podala žalobu proti společnosti Pardo, kterou se domáhala, aby bylo konstatováno porušení zákonných práv k odrůdě Nadorcott v období prozatímní ochrany (mezi 26. únorem 1996 a 15. únorem 2006)⁵. Rovněž požadovala, aby bylo společnosti Pardo uloženo zaplacení přiměřené náhrady ve výši 17 500 eur bez DPH.

20. Společnost Club de Variedades Vegetales Protegidas kromě toho podala žalobu týkající se protiprávního jednání ohledně využívání odrůdy po 15. únoru 2006. Konkrétně požadovala, aby bylo určeno, že dochází k porušování zákonných práv k odrůdě Nadorcott, a to od tohoto data až do jeho ukončení. Rovněž požadovala, aby bylo společnosti Pardo uloženo ukončit toto využívání

⁴ T-95/06, EU:T:2008:25.

⁵ Vzhledem k tomu, že předkládací rozhodnutí neobsahuje další upřesnění, mám za to, že tato žaloba byla podána po podání žádosti o předběžná opatření v listopadu 2011.

bez souhlasu držitelky odrůdy, odstranit a případně zničit veškerý rostlinný materiál této odrůdy, který má v držení, zaplatit jí odměnu ve výši 35 000 eur bez DPH a zveřejnit na své náklady anotaci a výrok rozsudku.

21. Juzgado de lo Mercantil (obchodní soud) tuto žalobu zamítl s odůvodněním, že uplynula tříletá promlčecí lhůta stanovená v článku 96 nařízení č. 2100/94. Na podporu svých úvah tento soud konstatoval, že držitelka věděla o využívání ze strany společnosti Pardo přinejmenším od 30. října 2007, kdy společnost GESLIVE zaslala společnosti Pardo výzvu.

22. Společnost Club de Variedades Vegetales Protegidas podala proti tomuto rozsudku odvolání k Audiencia Provincial de Murcia (provinční soud v Murcii, Španělsko). Tento soud konstatoval, že protiprávní jednání se po určitou dobu opakovala a že promlčecí lhůta byla přerušena v listopadu 2009 přijetím některých předběžných opatření. Uvedený soud tudíž rozhodl, že byly promlčeny pouze úkony spočívající ve využití odrůdy, provedené před více než třemi lety před přijetím těchto předběžných opatření.

23. Ve věci samé Audiencia Provincial de Murcia (provinční soud v Murcii) uvedl, že společnost Pardo nezpochybňuje využívání odrůdy ani neexistenci souhlasu její držitelky, ale zpochybňuje pouze náhradu. V tomto ohledu tento soud stanovil k pokrytí jak náhrady náležející za protiprávní jednání, tak náhrady odpovídající prozatímní ochraně částku 7 eur za strom, tedy celkem částku 31 199 eur. Kromě toho uložil společnosti Pardo, aby ukončila protiprávní jednání, odstranila a případně zničila veškerý rostlinný materiál této odrůdy, který má v držení, včetně sklizeného materiálu, a aby na své náklady zveřejnila anotaci a výrok rozsudku.

24. Společnost Pardo podala kasační opravný prostředek k Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko), v němž napadla výklad článku 96 nařízení č. 2100/94 provedený odvolacím soudem, pokud jde o promlčení.

25. Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) zdůrazňuje, že v tomto ohledu odlišil jednorázová protiprávní jednání od protiprávních jednání trvajících v čase neboli „pokračujících“. Tento soud zmiňuje nedávný rozsudek v oblasti práva ochranných známek, ve kterém rozhodl, že pokud má protiprávní jednání pokračující charakter, začátek běhu promlčecí lhůty se odkládá, dokud pokračující protiprávní jednání trvá nebo dokud se opakuje. Klade si otázku, zda je tento výklad použitelný na článek 96 nařízení č. 2100/94.

26. Pokud jde o spor v původním řízení, předkládající soud uvádí, že jednak uplynuly více než tři roky od okamžiku, kdy se držitelka dověděla o úkonech porušujících její práva a o totožnosti odpovědné strany, a jednak, že protiprávní jednání přetrvávalo v okamžiku, kdy byly uplatněny nároky upravené v člancích 94 a 95 nařízení č. 2100/94. V takovém případě si tento soud klade otázku, zda se promlčení upravené v článku 96 tohoto nařízení vztahuje:

- na veškeré úkony porušující práva držitelky, takže podané žaloby jsou nepřijatelné v plném rozsahu, nebo
- pouze na úkony provedené mimo tříletou lhůtu stanovenou v uvedeném článku 96, takže uvedené žaloby jsou přijatelné, pokud jde o úkony provedené v posledních třech letech.

27. Za těchto podmínek se Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Brání článek 96 [nařízení č. 2100/94] výkladu, podle něhož pokud uplynula lhůta tří let od okamžiku, kdy se po udělení odrůdového práva Společenství jeho držitel dověděl o protiprávním jednání a o totožnosti odpovědné strany, jsou nároky uvedené v člancích 94 a 95 tohoto nařízení promlčeny, i když protiprávní jednání pokračovalo až do okamžiku uplatnění nároku?
- 2) V případě záporné odpovědi na první otázku, je třeba mít za to, že v souladu s článkem 96 [nařízení č. 2100/94] se promlčení vztahuje pouze na konkrétní protiprávní jednání, k nimž došlo mimo lhůtu tří let, nikoli však na jednání, k nimž došlo během posledních tří let?
- 3) V případě kladné odpovědi na druhou otázku, může být žaloba na zdržení se jednání, jakož i žaloba na náhradu škody úspěšná pouze v souvislosti s posledně uvedenými jednáními během posledních tří let?“

28. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla zapsána do rejstříku kanceláře Soudního dvora dne 9. března 2018. Písemná vyjádření předložily účastnice původního řízení, řecká vláda a Evropská komise.

29. Řízení v projednávané věci bylo přerušeno rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 13. února 2019 do vydání rozhodnutí ve věci C-176/18, Club de Variedades Vegetales Protegidas⁶. Po oznámení tohoto rozsudku dne 10. ledna 2020 se předkládající soud rozhodl setrvat na své žádosti.

V. Analýza

30. Úvodem podotýkám, že rozsah sporu v původním řízení je omezen na otázku promlčení. Společnost Pardo před odvolacím soudem totiž nezpochybnila využívání odrůdy ani neexistenci souhlasu držitelky. Dále pak se kasační opravný prostředek, který podala k předkládajícímu soudu, týká pouze promlčení⁷.

31. Na rozdíl od věci Club de Variedades Vegetales Protegidas⁸ tak Soudní dvůr není tázán na výklad článku 13 nařízení č. 2100/94 pro účely kvalifikace jednání dotčených ve sporu v původním řízení.

32. Co se týče otázek předložených Soudnímu dvoru v projednávané věci, zdůrazňuji, že se týkají prvního pravidla o promlčení stanoveného v článku 96 nařízení č. 2100/94, a sice pravidla, podle kterého se nároky držitele promlčí po třech letech ode dne, ke kterému bylo odrůdové právo Společenství s konečnou platností uděleno a držitel se dověděl o úkonu a o totožnosti odpovědné strany⁹.

⁶ Rozsudek ze dne 19. prosince 2019 (C-176/18, EU:C:2019:1131).

⁷ Viz body 23 a 24 tohoto stanoviska.

⁸ Rozsudek ze dne 19. prosince 2019 (C-176/18, EU:C:2019:1131).

⁹ Podle druhého pravidla promlčení stanoveného v tomto ustanovení se tyto nároky promlčí po třiceti letech od ukončení dotyčného úkonu, pokud se držitel nedověděl o úkonu a o totožnosti odpovědné strany.

33. Připomínám, že pravidla o promlčení stanovená v článku 96 nařízení č. 2100/94 nemají vliv na existenci ochrany odrůdy, ale mají vliv pouze na možnost jejího držitele podat žalobu proti straně odpovědné za jednání porušující výhradní práva, která pro něj z této ochrany vyplývají.

34. Soudnímu dvoru byly navrženy tři výklady za účelem zodpovězení otázek, které mu byly položeny.

35. Podle prvního výkladu by v takovém případě promlčení stanovené v článku 96 nařízení č. 2100/94 postihovalo nároky držitele upravené v člancích 94 a 95 tohoto nařízení v *plném rozsahu* bez ohledu na den, kdy se uskutečnilo protiprávní jednání. Držitel, který po více než tři roky ví o sporném jednání i o totožnosti strany odpovědné za toto jednání, ztrácí jakoukoli možnost uplatnit vůči nim svá práva. Takové je v podstatě stanovisko přijaté soudem prvního stupně ve věci v původním řízení¹⁰, jakož i stanovisko zastávané společností Pardo.

36. Podle druhého výkladu jsou nároky uplatněné držitelem *promlčeny* pouze *částečně*. Účinky promlčení se týkají pouze úkonů provedených před více než třemi lety před uplatněním nároků upravených v člancích 94 a 95 nařízení č. 2100/94. Takové je v podstatě stanovisko zastávané řeckou vládou. Tento výklad se rovněž shoduje, přinejmenším částečně, s řešením přijatým odvolacím soudem ve věci v původním řízení¹¹.

37. Konečně podle třetího výkladu nároky upravené v člancích 94 a 95 nařízení č. 2100/94 nejsou *nikterak promlčeny* s ohledem na skutečnost, že úkony provedené v rozporu s právy držitele přetrvávají v okamžiku uplatnění uvedených nároků. Držitel může uplatnit svá práva s ohledem na všechny sporné úkony, pokud je odpovědná strana (ve sporu v původním řízení společnost Pardo) neukončila¹². Takové je v podstatě stanovisko zastávané společností Club de Variedades Vegetales Protegidas.

38. Začnu zamítnutím tohoto třetího výkladu (neexistence promlčení) přezkoumáním otázky počátku běhu lhůty (*dies a quo*) podle prvního pravidla o promlčení stanoveného v článku 96 nařízení č. 2100/94.

39. Při přezkumu otázky *účinků* tohoto pravidla o promlčení pak uvedu důvody, proč je třeba přijmout druhý výklad (částečné promlčení), a nikoli první výklad (úplné promlčení).

A. K počátku běhu lhůty (dies a quo) podle prvního pravidla o promlčení stanoveného v článku 96 nařízení č. 2100/94 (první otázka)

40. Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda lhůta tří let zakotvená v prvním pravidle o promlčení stanoveném v článku 96 nařízení č. 2100/94 může běžet, i když úkony porušující práva držitele nebyly ukončeny.

41. Podle prvního pravidla o promlčení stanoveného v článku 96 nařízení č. 2100/94 se nároky držitele promlčují po třech letech ode dne, ke kterému bylo odrůdové právo Společenství s konečnou platností uděleno a držitel se dověděl o úkonu a o totožnosti odpovědné strany.

¹⁰ Viz bod 21 tohoto stanoviska.

¹¹ Viz bod 22 tohoto stanoviska. Podle údajů poskytnutých předkládajícím soudem měl odvolací soud za to, že promlčeny byly pouze úkony, ke kterým došlo tři roky před přerušением promlčení, jež nastalo v důsledku přijetí předběžných opatření. Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr na to nebyl dotázán a neobdržel v tomto ohledu žádnou jinou informaci, nemůže se vyjádřit k existenci případného přerušení běhu promlčovací lhůty.

¹² Viz bod 25 tohoto stanoviska.

42. Počátkem běhu lhůty neboli *dies a quo* je tak den, ke kterému jsou splněny dvě podmínky: byla udělena odrůdová práva Společenství a držitel se dověděl o úkonu a o totožnosti odpovědné strany.

43. Přesněji řečeno, jak zdůraznila řecká vláda, promlčecí doba tří let počne běžet od *události, která nastala jako poslední*, tedy buďto od udělení odrůdového práva Společenství, nebo ode dne, kdy se držitel dověděl o úkonu a o totožnosti odpovědné strany.

44. V kontextu sporu v původním řízení z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že obě tyto podmínky byly splněny nejpozději ke dni 30. října 2007. Odvolací senát CPVO totiž zamítl odvolání s odkladným účinkem proti udělení odrůdového práva Společenství rozhodnutím ze dne 8. listopadu 2005, zveřejněným dne 15. února 2006¹³. Kromě toho společnost GESLIVE zaslala společnosti Pardo první výzvu k tomu, aby ukončila využívání této odrůdy, ke dni 30. října 2007¹⁴.

45. Po tomto upřesnění je však podle mého názoru zjevné, že třetí výklad navržený Soudnímu dvoru, podle kterého promlčecí lhůta nemůže začít běžet před skončením sporných úkonů, by znamenal přepracování prvního pravidla o promlčení stanoveného v článku 96 nařízení č. 2100/94.

46. Toto první pravidlo totiž nijak neodkazuje na datum ukončení sporných úkonů. Uvedené zjištění samo o sobě postačuje k odmítnutí tohoto výkladu, který by v praxi vedl k doplnění třetí podmínky za účelem určení *dies a quo*: je třeba, aby odrůdové právo bylo uděleno, aby se držitel dověděl o úkonech a totožnosti odpovědné strany a *aby uvedené úkony byly ukončeny*.

47. Dodávám, že tento výklad by byl v rozporu s cílem právní jistoty, který sleduje každé pravidlo o promlčení, jak správně uvedla řecká vláda. Účelem promlčecích lhůt je totiž zajistit právní jistotu, což potvrzuje ustálená judikatura Soudního dvora¹⁵. Soudní dvůr zejména upřesnil, že k tomu, aby plnila tuto funkci, musí být promlčecí lhůta stanovena předem a její analogické uplatnění musí být ve všech případech pro jednotlivce dostatečně předvídatelné¹⁶.

48. Třetí navržený výklad by přitom byl v rozporu s požadavkem právní jistoty, jelikož držitel by měl možnost uplatnit nároky upravené v článcích 94 a 95 nařízení č. 2100/94 *kdykoliv*, dokud sporné úkony neskončily, a to proti všem těmto úkonům a *nezávisle na dni jejich provedení*.

49. V rámci sporu v původním řízení by tak tento výklad umožnil držitelce, aby nechala společnost Pardo využívat mandarinkovníky odrůdy Nadorcott po dobu několika desetiletí před tím, než by ji napadla u soudu pro *všechny* úkony provedené v rozporu s jejími právy.

50. Takový výklad by byl zjevně neslučitelný s cílem právní jistoty, který sledují pravidla o promlčení. V tomto ohledu zdůrazňuji, že porušovatel práv se mohl dopustit jednání, které je mu vytýkáno, v dobré víře, tedy aniž věděl, že porušuje práva držitele.

¹³ Viz bod 12 tohoto stanoviska.

¹⁴ Viz bod 16 tohoto stanoviska.

¹⁵ Viz zejména rozsudky ze dne 13. června 2013, Unanimes a další (C-671/11 až C-676/11, EU:C:2013:388, bod 31); ze dne 7. července 2016, Lebek (C-70/15, EU:C:2016:524, bod 55), a ze dne 30. dubna 2020, Nelson Antunes da Cunha (C-627/18, EU:C:2020:321, bod 44).

¹⁶ Viz rozsudky ze dne 5. května 2011, Ze Fu Fleischhandel a Vion Trading (C-201/10 a C-202/10, EU:C:2011:282, bod 32); ze dne 23. ledna 2019, Fallimento Traghetti del Mediterraneo (C-387/17, EU:C:2019:51, bod 71), a ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar (C-349/17, EU:C:2019:172, bod 112).

51. Kromě toho musím zdůraznit paradoxní důsledek, ke kterému by vedl třetí výklad navržený Soudnímu dvoru, a to v systematictější perspektivě. Druhé pravidlo o promlčení stanovené v článku 96 nařízení č. 2100/94, které stanoví třicetiletou lhůtu, se mi totiž nezdá použitelné v takovém případě, jako je případ sporu v původním řízení, jelikož toto pravidlo předpokládá, že držitel *nevěděl* o sporných úkonech a o odpovědné straně. Pokud by tak byl přijat třetí výklad navržený Soudnímu dvoru, podle kterého lhůta tří let začíná běžet až v okamžiku, kdy byly sporné úkony ukončeny, pak by úkony trvající v čase, o kterých držitel ví, *nikdy nemohly být promlčeny* na základě prvního pravidla, (které předpokládá ukončení úkonů), ani na základě druhého pravidla, (které předpokládá nevědomost).

52. S ohledem na výše uvedené nemám pochybnosti o nutnosti zamítnout tento třetí výklad. Počátek běhu tříleté lhůty stanovené v článku 96 nařízení č. 2100/94 nemůže být podmíněn ukončením dotčených úkonů: jedinými použitelnými kritérii jsou den, kdy bylo odrůdové právo Společenství uděleno, a den, kdy se držitel dověděl o úkonu a o totožnosti odpovědné strany.

53. Pro úplnost bych chtěl ještě upřesnit, že kritérium „vědomosti“ držitele práva musí být podle mého názoru chápáno tak, že se vztahuje na jakoukoli situaci, kdy držitel věděl nebo *měl vědět* o úkonu a o totožnosti odpovědné strany. Pokud by totiž bylo použito pouze kritérium *skutečné* vědomosti, měl by držitel možnost donekonečna odkládat počátek běhu promlčecí lhůty tím, že by se odmítl seznámit s úkonem nebo s totožností odpovědné strany. Takový výklad není přijatelný s ohledem na cíl všech pravidel o promlčení, a sice právní jistotu dlužníka¹⁷. Podle mého názoru by bylo vhodné změnit znění článku 96 nařízení č. 2100/94 tak, aby přesněji odráželo skutečný význam tohoto kritéria.

54. S ohledem na shora uvedené je třeba odpovědět na první otázku položenou předkládajícím soudem následovně: Článek 96 nařízení č. 2100/94 musí být vykládán v tom smyslu, že lhůta tří let počíná běžet ode dne události, která nastala jako poslední, a sice buď ode dne, kdy bylo uděleno odrůdové právo Společenství, nebo ode dne, kdy se držitel dověděl o úkonu a o totožnosti odpovědné strany, a to nezávisle na dni, ke kterému byly úkony případně ukončeny.

B. K rozsahu účinků prvního pravidla o promlčení stanoveného v článku 96 nařízení č. 2100/94 (druhá a třetí otázka)

55. Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda článek 96 nařízení č. 2100/94 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud u úkonů opakovaných po určitou dobu uplynula lhůta tří let, účinky promlčení se vztahují na všechny úkony nezávisle na dni jejich provedení, nebo pouze na úkony provedené před více než třemi lety před uplatněním nároků upravených v člancích 94 a 95 tohoto nařízení.

56. Nejprve připomeňme, co je naprosto zřejmé: pravidla o promlčení stanovená v článku 96 nařízení č. 2100/94 mají účinky pouze vůči úkonům provedeným v minulosti. Nárok uplatněný na základě čl. 94 odst. 1 tohoto nařízení a požadující, aby byly v *budoucnu* ukončeny úkony porušující práva držitele, tudíž nemůže být promlčen.

¹⁷ V tomto smyslu viz mé stanovisko ve věci Nelson Antunes da Cunha (C-627/18, EU:C:2019:1084, bod 46): „[J]e třeba připomenout, že právní úprava promlčení hraje v oblasti majetkových práv zásadní roli. Promlčení totiž pro věřitele způsobuje nemožnost domoci se vymožení své pohledávky. Jak již Soudní dvůr poznamenal, právní úprava promlčení tím, že stanoví časový limit, zajišťuje právní jistotu dlužníka.“

57. Otázka položená předkládajícím soudem tak vyžaduje, aby byl určen rozsah účinků tohoto promlčení *ve vztahu k minulosti*, konkrétně v rámci žalob na zaplacení přiměřené náhrady (čl. 94 odst. 1 a článek 95 nařízení č. 2100/94) nebo náhrady škody vzniklé z úmyslného nebo nedbalostního protiprávního jednání (čl. 94 odst. 2 tohoto nařízení).

58. V praxi vyvstává následující otázka: pokud držitel nechal uplynout tříletou promlčecí lhůtu, ztrácí v *plném rozsahu* nárok na zaplacení přiměřené náhrady nebo náhrady škody za jednání, k nimž došlo v minulosti (což odpovídá prvnímu výkladu navrhanému Soudnímu dvoru¹⁸), nebo si tento nárok zachovává ve vztahu k pozdějším úkonům, konkrétně k těm, k nimž došlo v posledních třech letech (což odpovídá druhému výkladu¹⁹)?

59. Musím konstatovat, že znění článku 96 nařízení č. 2100/94 tuto otázku výslovně neupravuje, na rozdíl od otázky *dies a quo*, která byla přezkoumána výše.

60. Nicméně několik skutečností svědčí ve prospěch druhého výkladu navrženého Soudnímu dvoru, podle kterého si držitel práva zachovává nárok domáhat se náhrady škody za jednání, k nimž došlo v posledních třech letech.

61. Zaprvé článek 96 nařízení č. 2100/94 upravuje promlčení „úkonu“, a nikoli promlčení jednání, které by bylo považováno za „soubor úkonů“. Toto použití jednotného čísla je o to významnější, že nároky upravené v článcích 94 a 95 tohoto nařízení se nejčastěji týkají souboru různých úkonů, z nichž každý poškozuje práva držitele²⁰.

62. Toto užití jednotného čísla naznačuje, že pro účely použití článku 96 nařízení č. 2100/94 je třeba úkony porušující práva držitele posuzovat *odděleně*. Pro účely určení účinků promlčení je tak třeba přezkoumat pro každý úkon zvlášť, zda uplynula tříletá promlčecí lhůta.

63. Vnitrostátní soud bude muset v praxi u každého protiprávního jednání ověřit, zda uplynuly více než tři roky od události, která nastala jako poslední, tedy buďto ode dne, ke kterému bylo uděleno odrůdové právo Společenství nebo ode dne, kdy se držitel dověděl o úkonu a o totožnosti odpovědné strany, přičemž se rozumí, že tato vědomost nemůže existovat před provedením dotčeného úkonu.

64. To znamená, že úkony učiněné během období prozatímní ochrany uvedené v článku 95 nařízení č. 2100/94 budou promlčeny před úkony uskutečněnými po udělení odrůdového práva Společenství, které jsou předmětem článku 94 tohoto nařízení.

65. Mám za to, že toto řešení bylo přijato právní naukou v oblasti ochrany odrůdových práv²¹.

¹⁸ Viz bod 35 tohoto stanoviska.

¹⁹ Viz bod 36 tohoto stanoviska.

²⁰ Pro ilustraci by porušovatel práv, který by chtěl prodávat mandarinkovníky odrůdy Nadorcott bez souhlasu držitele, mohl postupně učinit následující úkony: úprava mandarinkovníků za účelem jejich rozmnožení; rozmnožení jako takové; nabízení k prodeji; vývoz za účelem prodeje; prodej jako takový; držení mandarinkovníků pro výše uvedené účely. Každý z těchto úkonů by porušil práva držitele podle čl. 13 odst. 2 nařízení č. 2100/94.

²¹ Leßmann, H. a Würtenberger, G., *Deutsches und europäisches Sortenschutzrecht*, Nomos, Baden-Baden, 2009, (2. vyd.), § 7, Rn. 102, s. 309: „Bei wiederholten Verletzungshandlungen erfüllt jede einzelne Handlung den Tatbestand der Verletzung. Jede Einzelhandlung setzt damit gesondert die Verjährung des Unterlassungsanspruchs sowie des aus ihr fließenden Schadenersatzanspruchs in Lauf, sofern die weiteren Voraussetzungen – Kenntnis des Verletzten von der Verletzungshandlung und der Person des Verletzers – gegeben sind.“ („V případě opakovaných úkonů představuje každý jednotlivý úkon protiprávní jednání. Každý jednotlivý úkon tak vyvolává samostatný běh promlčecí lhůty pro uplatnění požadavku na zdržení se úkonu a nároku na náhradu škody, které z něj vyplývají, za předpokladu, že jsou splněny ostatní předběžné podmínky – vědomost držitele o protiprávním jednání a o totožnosti porušovatele práv.“)

66. Zadruhé chci upozornit na praktické důsledky opačného výkladu, podle kterého by uplynutí tříleté lhůty stanovené v článku 96 nařízení č. 2100/94 vedlo k promlčení *všech* úkonů poškozujících práva držitele, nezávisle na datu jejich provedení.

67. V praxi by tento výklad mohl vést k paradoxnímu řešení, podle kterého by každé *budoucí* protiprávní jednání bylo promlčeno, pokud by bylo součástí jednání, o kterém se držitel dověděl před více než třemi lety, jak správně uvedla společnost Club de Varietades Vegetales Protegidas.

68. V rámci sporu v původním řízení by tak podle uvedeného výkladu okolnost, že držitelka nechala uplynout lhůtu tří let po první výzvě ze dne 30. října 2007, postačovala k tomu, aby přišla o jakoukoli možnost uplatnit svá práva s ohledem na sporné jednání, a to i v budoucnu, pokud toto jednání potrvá.

69. Takový výklad považuji za obtížně slučitelný s předmětem nařízení č. 2100/94, který je současně i jeho cílem, a sice s ochranou odrůdových práv Společenství.

70. Navíc zdůrazňuji, že toto riziko není pouze teoretické, jelikož řada úkonů poškozujících práva držitele v oblasti odrůdových práv je součástí dlouhodobého jednání²².

71. Zatřetí podotýkám, že výklad, který navrhuji, je obecně přijímán v oblasti promlčení protiprávních jednání v patentovém právu, které vykazuje podobnosti s odrůdovými právy²³.

²² Leßmann H. a Würtenberger G., *Deutsches und europäisches Sortenschutzrecht*, Nomos, Baden-Baden, 2009, (2. vyd.), § 7, Rn. 103, s. 309: „Gerade im pflanzlichen Bereich erstrecken sich Verletzungshandlungen über lange Zeiträume. Pflanzen werden in der Regel nicht in Einzelexemplaren vermehrt, sondern in größerem Umfang. Dies gilt auch für Obstbäume, andernfalls wäre eine gewerbliche Nutzung ohne Lizenz vermehrter Pflanzen nicht rentabel. Insbesondere das Anbieten und der Verkauf von sortenschutzverletzendem Material kann sich deshalb gerade im Gehölzbereich über große Zeiträume erstrecken. Auch wenn durch eine einzige Handlung große Mengen sortenschutzrechtsverletzender Pflanzen vermehrt worden waren und somit im strafrechtlichen Sinn eine einzige Handlung darstellen, ist die kontinuierliche Abgabe solchen Materials über längere Zeiträume jedes Mal eine Verletzungshandlung. Mit jeder Einzelhandlung wird damit der Lauf der Verjährung ausgelöst.“ („Zvláště v odvětví rostlinné výroby probíhají protiprávní jednání v dlouhých časových úsecích. Rostliny zpravidla nejsou rozmnoženy v jediném exempláři, ale ve větším měřítku. To platí rovněž pro ovocné stromy, jinak by obchodní využívání semenáčků rozmnožených bez licence nebylo rentabilní. Zvláště nabídka a prodej materiálu, který porušuje odrůdová práva, se tedy mohou uskutečňovat po dlouhou dobu, zejména v lesních oblastech. Ačkoli velké množství rostlin, kterými jsou porušována odrůdová práva, bylo získáno jedním úkonem představujícím jeden skutek z hlediska trestního práva, trvajícím poskytování tohoto materiálu po dlouhá období představuje pokaždé nové protiprávní jednání. Každý jednotlivý úkon tedy zakládá běh promlčecí lhůty.“)

²³ Viz zejména Bouche, N., „La prescription en droit des obtentions végétales et autres satellites du brevet“ („Promlčení v oblasti odrůdových práv a jiných práv podobných právu patentovému“), *Propriétés intellectuelles*, č. 68, červenec 2018, s. 34-39: „Odrůdy jsou vyloučeny z patentovatelnosti a současně jsou ústředním předmětem odrůdových práv, tudíž to, co může být chráněno patentem, nemůže být předmětem odrůdového práva, a naopak. Navzdory tomuto striktnímu oddělení přesto existuje souvislost, příbuznost mezi patentovým právem a odrůdovými právy. Ačkoli pro odrůdy byl vzhledem k jejich specifikům zvolen zvláštní režim, mají obě oblasti společné to, že se týkají technických inovací (přičemž patentové právo zaujímá pozici obecného práva a odrůdové právo pozici zvláštního práva šlechtění odrůd).“

72. Právní nauka, zejména německá²⁴, francouzská²⁵ a belgická²⁶, tak zdůrazňuje, že na protiprávní jednání v oblasti patentů je nutno pohlížet jako na „řadu protiprávních jednání“, nikoli jako na „pokračující protiprávní jednání“²⁷. Toto řešení v podstatě odpovídá řešení, které jsem navrhl výše a které spočívá v *odděleném* posouzení úkonů porušujících práva držitele pro účely použití článku 96 nařízení č. 2100/94.

73. Začtvrté a pro úplnost upřesňuji, že jak nařízení (EU) 2017/1001 o ochranné známce Evropské unie²⁸, tak směrnice (EU) 2015/2436, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách²⁹, obsahují pravidlo „zániku práva v důsledku strpění“, které v podstatě odpovídá prvnímu výkladu navrhovanému Soudnímu dvoru³⁰, který jsem právě zamítl.

74. Článek 61 odst. 1 nařízení 2017/1001 a čl. 9 odst. 1 směrnice 2015/2436 totiž stanoví, že vlastník, který po dobu pěti po sobě jdoucích let vědomě strpěl užívání pozdější ochranné známky, již není oprávněn podat návrh na její prohlášení za neplatnou, ledaže její přihláška nebyla podána v dobré víře³¹. Kromě toho čl. 16 odst. 1 uvedeného nařízení a čl. 18 odst. 1 uvedené směrnice doplňují, že vlastník již nemůže v takovém případě zakázat užívání této ochranné známky v rámci řízení o porušení práv z ochranné známky.

75. Právo ochranných známek tak obsahuje pravidlo, které stanoví, že vlastník ztrácí veškerou možnost podat žalobu, a to i *do budoucna*, pokud nechá uplynout lhůtu pěti let od doby, kdy se dověděl o užívání pozdější ochranné známky, ať již v rámci žaloby na neplatnost, nebo v rámci žaloby pro porušení práv.

76. Existence tohoto pravidla však nezpochybňuje úvahy, které jsem uvedl výše, a to ze dvou následujících důvodů.

²⁴ Viz zejména Benkart G., *Kommentar zum Patentgesetz*, C.H. Beck, Mnichov, 2015 (9. vyd.), § 141, Rn. 6, s. 1906: „Bei vergangenheitsbezogenen Ansprüchen setzen dagegen die einzelnen Schädigungen jeweils eigene Verjährungsfristen in Lauf, so dass jede schadenstiftende Handlung bzw. jeder schadenstiftende Teilakt verjährungsrechtlich separat zu betrachten ist.“ („Pokud jde naproti tomu o nároky související s minulostí, každá jednotlivá újma zakládá běh vlastní promlčecí lhůty, takže každý úkon nebo část úkonu způsobující újmu musí být pro účely promlčení posuzován odděleně.“)

²⁵ Passa, J., *Droit de la propriété industrielle*, II, *Brevets d'invention, protections voisines*, LGDJ, Paříž, 2013, č. 631, s. 684: „Vzhledem k tomu, že judikatura posuzuje porušování práv z průmyslového vlastnictví jako po sobě jdoucí řadu protiprávních jednání, jinými slovy jako opakující se pokaždé, když dojde k dotčenému jednání, běží promlčecí lhůta zvlášť pro každý úkon ode dne, kdy byl uskutečněn, nikoli společně pro všechny úkony ode dne, kdy začaly nebo skončily. Jinými slovy, každým úkonem počíná běžet lhůta ve vztahu k němu samému. [...] Pokud sporný úkon trval v čase, například použitím stroje, může se žadatel domáhat náhrady pouze za újmu způsobenou užitím uskutečněným ve lhůtě tří let.“

²⁶ Remiche, B., a Cassiers, V., *Droit des brevets d'invention et du savoir-faire: créer, protéger et partager les inventions au XXIe siècle*, Larcier, Brusel, 2010, s. 574: „Jednotlivá protiprávní jednání však představují samostatné kvazidelikty, které se promlčují odděleně, ačkoli jsou přičitatelné jedné a téže osobě. Protiprávní jednání spočívající ve výrobě patentovaného výrobku tak bude promlčeno odděleně od protiprávního jednání spočívajícího v nabídce uvedeného výrobku k prodeji.“

²⁷ Cassalonga, A., *Traité technique et pratique des brevets d'invention*, LGDJ, Paříž 1949, sv. 2, č. 1080, s. 159: „[V případě výroby padělaných předmětů] se jedná o sled protiprávních jednání, a nikoli o pokračující protiprávní jednání; v důsledku toho začíná promlčení běžet od každého porušení práv, a nikoli od posledního skutku.“

²⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 14. června 2017 (Úř. věst. 2017, L 154, s. 1).

²⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. prosince 2015 (Úř. věst. 2015, L 336, s. 1).

³⁰ Viz bod 35 tohoto stanoviska.

³¹ Z judikatury vyplývá, že pro začátek běhu lhůty pro zánik práva v důsledku strpění v případě užívání pozdější ochranné známky totožné nebo zaměnitelně podobné se starší ochrannou známkou musí být splněny čtyři podmínky. Zprv musí být pozdější ochranná známka zapsána; zadruté ji její vlastník musí přihlásit v dobré víře; zatřetí musí být užívána na území, kde je chráněna starší ochranná známka a konečně začtvrté si vlastník starší ochranné známky musí být vědom užívání této ochranné známky po jejím zápisu. Co se týče směrnice 2015/2436, viz rozsudek ze dne 22. září 2011, Budějovický Budvar (C-482/09, EU:C:2011:605, body 54 až 58). Co se týče nařízení 2017/1001, viz rozsudky ze dne 28. června 2012, I Marchi Italiani a Basile v. OHIM – Osra (B. Antonio Basile 1952) (T-133/09, EU:T:2012:327, bod 31), a ze dne 27. ledna 2021, Turk Hava Yollari v. EUIPO – Sky (skylife) (T-382/19, nezveřejněný, EU:T:2021:45, bod 49).

77. Jednak lze existenci tohoto pravidla vysvětlit dvěma vlastnostmi charakteristickými pro známkové právo, které nemají obdobu v patentovém právu ani v odrůdových právech. Na rozdíl od těchto dvou posledně uvedených režimů duševního vlastnictví, jejichž doba trvání je časově omezená³², je totiž známková ochrana potenciálně časově neomezená, přičemž je na vlastníkovi, aby svůj zápis každých deset let obnovil³³. Z tohoto hlediska lze pravidlo zániku práva v důsledku strpění považovat za zmírnění potenciálně neomezené doby známkové ochrany.

78. Existence tohoto pravidla je kromě toho odůvodněna rovněž s ohledem na základní funkci ochranné známky, kterou je zaručit spotřebiteli nebo konečnému uživateli totožnost původu výrobku nebo služby označené ochrannou známkou, a umožnit mu tak odlišit bez možnosti záměny tento výrobek nebo službu od výrobků nebo služeb majících jiný původ³⁴. Zánik práva v důsledku strpění určitým způsobem předpokládá, že základní funkce ochranné známky již nemůže být naplněna, pokud vlastník po dobu pěti let strpěl užívání pozdější ochranné známky představující nebezpečí záměny.

79. Dále zdůrazňuji, že pravidlo zániku práva v důsledku strpění je výslovně a podrobně upraveno jak v ustanoveních nařízení 2017/1001, tak směrnice 2015/2436. Vzhledem k jeho drastickým důsledkům pro práva vlastníka jsem toho názoru, že existenci takového pravidla nelze v rámci režimu ochrany duševního vlastnictví *presumovat*. Při neexistenci rovnocenných ustanovení v nařízení č. 2100/94 je tak třeba dospět k závěru, že odrůdové právo nezná zánik práva v důsledku strpění.

80. S ohledem na vše výše uvedené je třeba na druhou a třetí otázku předkládajícího soudu odpovědět následovně: Článek 96 nařízení č. 2100/94 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud u úkonů opakovaných po určitou dobu uplynula lhůta tří let, jsou promlčeny pouze úkony provedené před více než třemi lety před uplatněním nároků uvedených v člancích 94 a 95 tohoto nařízení.

81. Držitel práv si tudíž zachovává právo uplatnit uvedené nároky, pokud jde o činy spáchané v posledních třech letech.

VI. Závěry

82. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžné otázky položené Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) odpověděl následovně:

„1) Článek 96 nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství musí být vykládán v tom smyslu, že lhůta tří let počíná běžet ode dne události, která nastala jako poslední, a sice buď ode dne, kdy bylo uděleno odrůdové právo Společenství, nebo ode dne, kdy se držitel dověděl o úkonu a o totožnosti odpovědné strany, a to nezávisle na dni, ke kterému byly úkony případně ukončeny.

³² Co se týče odrůdového práva, viz čl. 19 odst. 1 nařízení č. 2100/94, podle kterého odrůdové právo trvá v zásadě 30 let u dřevin a vinné révy a 25 let u ostatních odrůd.

³³ Viz články 52 a 53 nařízení 2017/1001, jakož i články 48 a 49 směrnice 2015/2436.

³⁴ Viz zejména rozsudky ze dne 23. května 1978, Hoffman-La Roche (102/77, EU:C:1978:108, bod 7), a ze dne 31. ledna 2019, Pandalis v. EUIPO (C-194/17 P, EU:C:2019:80, bod 84). Viz rovněž stanovisko generální advokátky V. Trstenjak ve věci Budějovický Budvar (C-482/09, EU:C:2011:46, bod 63).

- 2) Článek 96 nařízení č. 2100/94 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud u úkonů opakovaných po určitou dobu uplynula lhůta tří let, jsou promlčeny pouze úkony provedené před více než třemi lety před uplatněním nároků uvedených v člancích 94 a 95 tohoto nařízení.“